

کتاب‌های درسی و هویت ملی (فرا تحلیل مطالعه‌های انجام شده درباره کتاب‌های درسی)

فروزنده جعفرزاده‌پور*

E-mail: forouzj@yahoo.co.in

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۶/۷

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۴/۲

چکیده

برای ایجاد و تقویت ملی در نسل آینده یک کشور، نهاد آموزش و پرورش، ابزارهای سه‌گانه فضای آموزشی، معلم و کتاب‌های درسی را در اختیار دارد. از آنجا که کتاب‌های درسی به صورت متمرکز تدوین شده و به طور یکسان در سراسر کشور استفاده می‌شوند، بررسی آنها با رویکرد هویت دینی - ملی، از چگونگی تأثیر احتمالی آنها بر هویت‌یابی گروه سنی مخاطب، حکایت دارد. در سال‌های اخیر، بررسی کتاب‌های درسی از دیدگاه هویت ملی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته و شانزده پژوهش در این حوزه انجام شده است. در مقاله حاضر، این مطالعه‌ها با هدف به دست دادن تصویری کلی از کتاب‌های درسی با رویکرد یاد شده و با روش فراتحلیل، بررسی شده است. پژوهش‌ها براساس دوره تاریخی، گویه‌های مورد نظر و تعداد تحلیل گردیده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد که در دوره‌های زمانی گوناگون با توجه به سیاست‌های کلان جامعه، تدوین‌کنندگان کتاب‌های درسی به یکی از دو بعد دینی و یا ملی هویت ملی ایرانیان توجه نموده‌اند و بعد دیگر، کمتر مورد توجهشان قرار گرفته است. با توجه به ویژگی هویت ملی ایران، توجه مناسب به هر دو بعد برای ایجاد هویتی منسجم در دانش‌آموزان ضروری می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: کتاب‌های درسی، آموزش و پرورش، هویت ملی، هویت دینی، ایران.